

Verkiezingsprogramma 2022-2026

✓ **Leven, wonen en werken in Leusden** ✓

Denk lokaal, Stem **LEUSDEN**VOORUIT

LEUSDENVOORUIT

Inhoudsopgave

VOORWOORD	3
LEUSDENVOORUIT STAAT VOOR:	4
IN WAT VOOR LEUSDEN WIL JIJ LEVEN, WONEN EN WERKEN?	5
EEN HELDERE VISIE VRAAGT OM KEUZES	5
SAMEN KOM JE VERDER.....	5
DENK LOKAAL, STEM LEUSDENVOORUIT	9
ONZE SPEERPUNTEN TOEGELICHT	10
Speerpunt 1: Bestuurlijke vernieuwing.....	10
1.1 FINANCIEEL GEZONDE GEMEENTE.....	10
1.2 OMGEVINGSWET.....	10
1.3 PARTICIPATIE EN BEWONERSINITIATIEVEN	11
1.4 VEILIGHEID - DIGITAAL.....	12
1.5 VEILIGHEID – IN GESPREK	12
1.6 VEILIGHEID – OP STRAAT	13
Speerpunt 2: Duurzame ruimtelijke ontwikkeling.....	14
2.1 DUURZAAMHEIDSOPGAVE	14
2.2 WONEN EN BOUWEN.....	15
2.3 AGRARISCHE BEDRIJVEN	16
Speerpunt 3: Een toekomstbestendige economie	17
3.1 STIMULEREN ECONOMISCHE ACTIVITEITEN EN WERKGELEGENHEID	17
3.2 ARBEIDSPARTICIPATIE	17
3.3 WINKELCENTRA DRAGEN BIJ AAN DE SAMENLEVING.....	18
Speerpunt 4: Zorg voor elkaar.....	19
4.1 VISIE OP SOCIAAL DOMEIN	19
4.2 IJSLANDS MODEL	20
Speerpunt 5: Sport en cultuur	21
5.1 SPORTEN EN BEWEGEN	21
5.2 CULTUUR.....	21

Voorwoord

Voor u ligt het verkiezingsprogramma met standpunten en actiepunten waar **LeusdenVooruit** de komende vier jaar mee aan de slag gaat. Ons programma vormt een leidraad voor de komende jaren, maar is niet in beton gegoten. Dit programma is tot stand gekomen met dank aan vele inwoners en ondernemers waar wij afgelopen weken mee hebben gesproken. Het is mooi dat mensen ons als jonge partij al weten te vinden en dat ze het vertrouwen hebben dat wij naar hen luisteren en hun opmerkingen en wensen zullen oppakken. Dank voor dat vertrouwen.

LeusdenVooruit is er als nieuwe lokale onafhankelijke partij voor alle inwoners en ondernemers van Leusden. Wij staan voor het algemeen belang en zijn breed georiënteerd, waarbij onze kracht zit in het creëren van heldere kaders, niet gestuurd door landelijke partijstandpunten.

Bij **LeusdenVooruit** staat samenwerken, open communicatie en verbinding voorop. Wij verzetten ons fel tegen de polarisatie in de samenleving. Met onze ondernemende en praktische wijze van denken en werken willen wij komende raadsperiode ons steentje bijdragen om de gemeente Leusden vooruit te helpen. Naar een vitale en duurzame leefomgeving voor eenieder die hier wil wonen, werken en recreëren. Waarbij we omkijken naar elkaar en elkaar verder helpen.

Wanneer wij gevraagd worden om deel uit te maken van een coalitie, dan stellen wij ons positief kritisch op. Wij zullen een coalitieakkoord op hoofdlijnen voorstellen. Waarbij er voldoende ruimte is voor initiatieven van inwoners en raadsleden van zowel oppositie als coalitie. Daarbij staan wij ook een andere vergadercultuur voor, waarbij meer ruimte zal zijn voor constructief samenwerken en dialoog.

Wij willen met betrokken inwoners, verenigingen en ondernemers samen uitvoering geven aan dat wat nodig is om Leusden vooruit te helpen. Doe met ons mee en help **Leusden Vooruit!**

Hilde van den Heuvel

Lijsttrekker **LeusdenVooruit**

LeusdenVooruit staat voor:

Pragmatisch

De traditionele linkse of rechtse kijk op de politiek laten we achter ons. Bij **LeusdenVooruit** voelen mensen met verschillende achtergronden zich thuis. Besluiten worden op basis van pragmatisme, logisch nadenken, genomen. We staan voor samenwerken en willen politieke polarisatie bestrijden. Dat vraagt om een brede insteek in de raad waar we streven naar zoveel mogelijk draagvlak.

Daadkracht

LeusdenVooruit denkt in oplossingen en niet in belemmeringen, waarbij innovatie leidend is. Klimaat en duurzaamheid zijn essentiële thema's voor een toekomstbestendige gemeente. Niet lullen maar poetsen. Soms moet je gewoon gaan doen.

Samenwerkend

LeusdenVooruit neemt besluiten mét de inwoners, niet voor de inwoners. Wij werken van onderaf en niet van bovenaf. Met elkaar.

Gelijkwaardig

LeusdenVooruit is een partij die zich inzet voor álle dorpen en wijken en alle inwoners. Wij hebben oog voor de eigen identiteit, cultuur en verschillende behoeften die er zijn in een dorp of wijk. Bij beslissingen kijken we naar de behoeften die er zijn, waarbij altijd het algemeen belang het uitgangspunt is.

Ondernemend

LeusdenVooruit is trots op de ondernemers in onze gemeente. Zij zorgen voor werkgelegenheid en leveren op veel andere vlakken een positieve bijdrage aan onze samenleving. **LeusdenVooruit** denkt in beginsel in kansen, niet in problemen.

Bouwend

LeusdenVooruit is er voor jong en oud. Die afspiegeling willen wij ook in de verschillende dorpen en wijken zien. Niet in de laatste plaats omdat dit ook positief is voor de leefbaarheid. Bij woningbouwplannen moet hier dan ook actief rekening mee worden gehouden.

Gezond

LeusdenVooruit gaat voor een gezonde gemeente, waarin het fijn wonen, werken en recreëren is. Daarbij moeten mens, natuur en bedrijvigheid in evenwicht zijn.

Eigen(-tijds)

LeusdenVooruit wil het eigen karakter van onze gemeente actief uitdragen, zodat ook mensen van buiten onze gemeente aan ons worden gebonden voor toerisme, recreatie en winkelen.

In wat voor Leusden wil jij leven, wonen en werken?

Deze tijd, onze inwoners, vragen om duidelijkheid en een eerlijk verhaal van de politiek. Wij als **LeusdenVooruit** zijn *voor* verandering in de politiek en *tegen* de groeiende polarisatie. Een eerlijk en helder verhaal. Roepen kunnen we allemaal maar wie durft er ook de verantwoordelijkheid te nemen? Wij zijn er klaar voor om voortvarend aan de slag te gaan. Om iets te doen aan de groeiende ongelijkheid tussen mensen. Langetermijnvisie-politiek met daadkrachtige acties in het nu.

Waar willen wij als Nederland naar toe, wat vinden wij belangrijk en hoe gaan wij dat met elkaar realiseren? Deze vraag speelt ook in Leusden. Wat vinden wij belangrijk voor de toekomst van Leusden?

Een heldere visie vraagt om keuzes

Als **LeusdenVooruit** pleiten wij voor een heldere visie: waar willen wij als Leusden staan in 2040 als het gaat om leven, wonen en werken. En dan niet geheel onbelangrijk, koppel dan ook acties aan die visie om het te realiseren. Dichtbij, met elkaar, concreet.

Deze tijd vraagt van de politiek dat er keuzes worden gemaakt. Heldere keuzes. Maar we moeten ons dan ook realiseren dat het maken van keuzes gevolgen heeft en dat we daar met elkaar naar hebben te handelen.

Op dit moment zijn er allerlei losse visies, op duurzaamheid, op woningbouw, maar hoe verhouden die zich tot elkaar? En wie is nu eigenlijk verantwoordelijk voor wat en wie doet nu wat? Maak een visie voor heel Leusden waarin alles samenkomt en duidelijk is hoe alle vraagstukken zich tot elkaar verhouden. Een integrale visie met een integrale aanpak.

Onderdeel van deze visie die wij expliciet benoemd willen hebben, is een heldere visie op participatie en bewonersinitiatieven. Op welke wijze willen wij met elkaar samenwerken en communiceren.

Samen kom je verder

Deze visies maak je niet als gemeente, als ambtenaren alleen. Dit doe je samen met je inwoners, met je ondernemers, met je verenigingen. Een helder verhaal waarin duidelijk staat verwoord hoe wij in 2040 duurzaamheid, wonen, werken, cultuur, sociaal domein willen hebben geregeld. Alleen met elkaar kunnen we bouwen aan Leusden. Door gebruik te maken van de oren en ogen uit de wijk, wordt het van ons allemaal.

Deze wijze van vooruit kijken vraagt ook om een andere aanpak van ons als bestuur. Zijn wij in Leusden klaar voor de bestuurlijke vernieuwing waar ze in Den Haag alleen nog maar over praten? **LeusdenVooruit** is bereid die voortrekkersrol te pakken en daarin te investeren.

Doet u met ons mee?

LeusdenVooruit wil samen optrekken met de inwoners van onze dorpen in het maken en uitvoeren van beleid. Ons programma vormt een leidraad voor de komende jaren, maar is niet in beton gegoten. We willen flexibel zijn en in gesprek blijven met onze inwoners om van hen te horen wat hun dromen en zorgen zijn, nu en voor de toekomst, en hier ook naar handelen.

Samen is wat **LeusdenVooruit** betreft dan ook het sleutelwoord voor het beleid wat we willen gaan voeren in de gemeente. Bij het ontwikkelen van het beleid houden we oog voor de eigenheid en behoeften van elke dorp afzonderlijk. Elke dorp is namelijk belangrijk, maar niet gelijk aan elkaar. Ons verkiezingsprogramma is een allesomvattende leidraad.

LeusdenVooruit gaat voor een gemeente....

- ✓ Waar het plezierig wonen is in groene woonwijken, waar genoeg te beleven valt en waarin ook het dorpse karakter behouden blijft;
- ✓ Waar een woning is voor hen die hier wil (blijven) wonen, jong en oud;
- ✓ Met ruimte voor ondernemers om te ondernemen;
- ✓ Waar inwoners en bezoekers rust, ontspanning en vertier vinden in een groene regio;
- ✓ Die samenwerkt, transparant en dienstbaar is met en aan de inwoners;
- ✓ Waar we met elkaar open, eerlijk en duidelijk communiceren;
- ✓ Die meedoet in de regio.

LeusdenVooruit gaat voor een samenleving waarin....

- ✓ Mensen omzien naar elkaar. Waarbij wordt ingezet op het vinden van oplossingen die bijdragen aan het welbevinden en welzijn van mensen;
- ✓ Er evenwicht is tussen woon- en werkgelegenheid en een daarbij passend niveau aan voorzieningen. Een groei van Leusden kan bijdragen aan dat evenwicht;
- ✓ Duurzaamheid vanzelfsprekend is. Gestreefd wordt om zelfvoorzienend te zijn bij het opwekken van duurzame energie. Deze vormen van energieopwekking kunnen echter grote impact hebben op het landschap. We doen dit dan ook met elkaar;
- ✓ De vereiste zorg beschikbaar is. Dagelijkse zorg dichtbij en zorg op afstand goed bereikbaar;
- ✓ De leefomgeving ruimte biedt voor ontspanning, vermaak en sport.

Als **LeusdenVooruit** willen wij de komende periode o.a. onderstaande punten opstarten en/of realiseren vanuit de volgende thema's:

✓ **Bestuurlijke vernieuwing**

- Algemene visie op gemeente Leusden, een routekaart naar 2040: in wat voor Leusden willen wij wonen, werken en leven;
- Visie op participatie en bewonersinitiatieven;
- Actiepunten in kaart brengen voortkomend uit de visie 2040;
- Ambtenaar aanstellen voor het begeleiden van bewonersinitiatieven;
- Wijkmanagers aanstellen in diverse wijken als ogen en oren van de buurt;
- Een zelfstandige gemeente als constructief partner in de regio;
- Een coalitieakkoord op hoofdlijnen.

✓ **Duurzame ruimtelijke ontwikkeling**

- Duurzaamheid moet je doen;
- Visie ontwikkelen op wonen en ons buitengebied;
- Woningbouw op aangewezen locaties realiseren n.a.v. duidelijk woonbehoefte onderzoek;
- Woningbouw Mastenbroek II realiseren, waar mogelijk voor eigen inwoners, in aansluiting op het nieuw uit te voeren woonbehoefte onderzoek;
- Woonconcept-ideeën uit de gemeenschap actief ondersteunen;
- Het gebied rondom de huidige Korf optimaal ontwikkelen voor woningbouw, sport, winkelen en ondernemerschap;
- Eén duurzaamheidsloket voor alle vragen van inwoners, ondernemers en agrariërs voor het verduurzamen van de woning of bedrijfsgebouw;
- Energietuinen realiseren;
- Met agrariërs die dat willen kijken hoe zij hun bedrijfsmodel kunnen omzetten naar een bijdrage aan de duurzaamheidsopgave.

✓ **Toekomstbestendige economie**

- Visie op ondernemen en werken in Leusden;
- Transparant inkoopbeleid door de gemeente, koop lokaal;
- Uitvoering geven aan het ondernemersloket i.s.m. ondernemers;
- Trajectbegeleider aantrekken voor arbeidsparticipatie;
- Verbinding versterken met MBO/ROC opleidingen in de regio en stage-/leerwerkplekken en begeleiding vergroten;
- Afsluiten bedrijventerreinen mogelijk maken om de veiligheid te vergroten;
- Bedrijventerrein Ambachtsweg revitaliseren en optimaliseren;
- Heldere visie ontwikkelen op bedrijventerrein de Fliert;
- Levendigheid en veiligheid in de winkelcentra vergroten om de leegstand te voorkomen;
- Bij de toekomstige plannen van Tabaksteeg Zuid de noodzakelijke doorontwikkeling van het Maximaplein mogelijk maken en hiermee de

leefomgeving en voorzieningen van de gehele wijk verbeteren.

Zorg voor elkaar

- Visie op sociaal domein en een visie op de samenwerking met Lariks;
- Meer aandacht voor integrale aanpak (bijvoorbeeld: ouderenzorg – dementie – mantelzorg);
- Goede preventie om een groter wordende zorgvraag te voorkomen;
- Verminderen van de administratieve lastendruk (meer handen aan het bed principe);
- Grip krijgen, hebben en houden op de financiële middelen en duurdere zorg voorkomen door in te zetten op vroegtijdige signalering (o.a. de jeugdzorg en WMO);
- De zorgvraag en het zorgaanbod in kaart brengen en daarbij nagaan hoe het aanbod beter kan worden afgestemd op de vraag;
- Werk maken van het geluk van onze jeugd met behulp van het IJslands model: opgroeien in een kansrijke omgeving (met o.a. aanpak en tegengaan van drugs- alcohol- en tabaksgebruik).

Sport en cultuur

- Sport- en beweegakkoord voortzetten om daarmee de samenwerking tussen sportverenigingen onderling te bevorderen en uitwisseling van kennis en mensen te vergroten;
- De mogelijkheid onderzoeken om LTV Leusden te verplaatsen naar de Schammersteeg (naast MHC Leusden);
- Schoolzwemmen mogelijk maken voor de scholen die dat willen;
- Er moet een heldere cultuurvisie komen in samenspraak en opgesteld met en door de huidige cultuurkoepel, muziekverenigingen en andere culturele initiatieven;
- In de huidige bibliotheek een Cultuurhuis realiseren in samenwerking met theater de Tuin en andere culturele groepen.

Al deze en andere speerpunten zijn op de volgende pagina's verder uitgewerkt.

Disclaimer: daar waar we spreken over Leusden, bedoelen we de gemeente Leusden. Dus de dorpen en kernen Leusden, Leusden Zuid, Achterveld en Stoutenburg samen. Tenzij specifiek anders benoemd en bedoeld.

Denk lokaal, STEM LeusdenVooruit

Het gaat om mensen. Bij alles wat er gebeurt in Leusden. Wij zijn dan ook dankbaar dat wij als **LeusdenVooruit** een mooie lijst aan u kunnen presenteren. Met mensen die hun steentje aan de maatschappelijke opgave willen bijdragen om Leusden vooruit te helpen. Wij zijn trots op dit team en de mensen achter de schermen die hun steentje bijdragen!

1. Hilde van den Heuvel	2. Albert Kramer
3. Jan Jaap Nijemeisland	4. Annemiek Kruse
5. Marcel Klomp	6. Vincent Kramer
7. André Dammer	8. Janny Appel
9. Jenne Rispens	10. Jos Tiggelman
11. André Dijkshoorn	12. Bart van den Heuvel

Onze speerpunten toegelicht

Speerpunt 1: Bestuurlijke vernieuwing

LeusdenVooruit staat voor verbinding en samenwerking. Maatschappelijke ontwikkelingen vragen om transparante politiek. Wij willen samenwerking zoeken met alle partijen, binnen en buiten het Huis van Leusden. Het gaat ons niet om politiek gewin of wie de beste ideeën heeft. Maar het gaat erom wat we doen met die ideeën en op welke wijze.

Wat **LeusdenVooruit** betreft gaan de gemeenteraad en het college vooral het eerste jaar investeren in een nieuwe vorm van vergaderen en samenwerking. Als nieuwe raad nemen we de tijd om het samenspel en de verschillende rollen te bepalen in een cultuur die aansluit bij de huidige tijd en maatschappij. Alleen als de raad en het college écht anders en beter gaan samenwerken, verandert de cultuur in de bestuurlijke en ambtelijke organisatie.

Onze speerpunten:

- ✓ Actief inzetten op bestuurlijke vernieuwing;
- ✓ Actief inzetten op een andere vergaderstructuur, vanuit dialoog komen tot de beste resultaten;
- ✓ De samenwerking zoeken met alle partijen.

1.1 Financieel gezonde gemeente

Lastenverzwaring voor onze inwoners is niet onze keuze. Wij kijken kritisch naar de gemeentelijke belasting, die voor bedrijven in Leusden hoog is. Wij willen een gezond financieel beleid en daarom een sluitende meerjarenbegroting waar we niet steeds de reserves moeten aanspreken. Echter, we moeten ook niet schromen om een ander geluid richting Den Haag en of provincie af te geven als het ons niet lukt.

1.2 Omgevingswet

Op 1 juli 2022 treedt vooralsnog de Omgevingswet in werking. Dan wordt er een komma gezet, vanaf dan gaat het beginnen – learning by doing. Deze wet maakt dat we integraal moeten kijken naar onze fysieke leefomgeving. Van de eilandjes af. De Omgevingswet vraagt van onze ambtelijke organisatie een andere manier van samenwerken met onze inwoners. Met omgevingstafels zullen we meer integraal naar aanvragen moeten kijken en hoe we daar lokaal een bijdrage aan kunnen leveren. Het vraagt een andere manier van werken, kijken vanuit wat wél kan. Als gemeente doen we dit al goed, maar de Omgevingswet en de nog vast te stellen Omgevingsvisie zullen dit nog concreter maken. Alles bij elkaar zal het de samenwerking tussen gemeente, provincie, waterschap, Rijkswaterstaat, belanghebbenden etc. verder helpen, maar ook tussen ambtenaren

onderling over afdelingen heen. Bij de nog vast te stellen Omgevingsvisie zullen wij o.a. onze aandacht hebben voor:

- ✓ Wat is onze visie voor Leusden tot 2040 en welke acties zijn nodig om de visie uit te voeren? Achterveld is al begonnen met een kleinschalige visie 2035, sluit deze visie aan op de algehele visie voor Leusden 2040;
- ✓ Klimaat robuust bouwen. Hoe doen we dit slim en toekomstbestendig?;
- ✓ Bedrijven willen stap voor stap ontwikkelen. Hoe gaan we daar mee om?;
- ✓ Door de invoering van de Omgevingswet wordt meer dan ooit de krapte onder ambtenaren ervaren. Niet alle kennis is in huis. Mensen moeten dus nog meer gefocust ingezet worden. Daar waar nodig moet worden gekeken naar structurele uitbreiding en minder inhuren van tijdelijke mensen van buitenaf, wat leidt tot kostenverzwaring.

De Omgevingswet moet eenvoud brengen in regelgeving. Hierover dient nog veel te worden gecommuniceerd naar inwoners en ondernemers.

De Omgevingswet en de Omgevingsvisie maken ook het werken als raad anders. Met elkaar hebben we daar nog stappen in te zetten en met elkaar te besluiten waar wij als raad nog invloed willen uitoefenen en waar we het aan het college laten middels de Omgevingsvisie en -plannen. De bestuurlijke vernieuwing zoals omschreven aan het begin van dit speerpunt vindt hier zijn uitwerking.

Onze speerpunten:

- ✓ Een heldere omgevingsvisie opstellen in afstemming met onze inwoners;
- ✓ Heldere communicatie;
- ✓ In lijn met het anders werken, werken aan een andere vergaderstructuur binnen de raad;
- ✓ De samenwerking met BLNP (Bunschoten, Leusden, Nijkerk, Putten) opnieuw onder de loep nemen en waar nodig aanpassen.

1.3 Participatie en bewonersinitiatieven

Bij bestuurlijke vernieuwing en de Omgevingswet is het belangrijk om een heldere visie te hebben op participatie en bewonersinitiatieven. Iedereen is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de leefomgeving en dus voor het halen van de doelen. De overheid formuleert ze, inwoners en bedrijven bepalen zelf hoe ze die bereiken.

Door een vast aanspreekpunt in te zetten bij het begeleiden van inwoners bij het proces van initiatief tot uitvoering, ontstaat er een betere verbinding en komen we als gemeente dicht bij onze inwoners. Hiermee kunnen we kansen bieden aan kleine initiatieven die met de juiste begeleiding tot mooie resultaten kunnen leiden.

Wanneer we als gemeente meer gaan denken als netwerkorganisatie en de samenwerking actief opzoeken met onze inwoners, ondernemers, instellingen, verenigingen e.a., kunnen er in een veel vroeger stadium problemen worden

gesignaleerd en worden aangepakt. Door het inzetten van gebiedsmanagers en wijkmanagers kunnen ideeën en kansen worden gecreëerd. Zij fungeren op deze manier als de ogen en oren van onze dorpen en wijken.

Onze speerpunten:

- ✓ Heldere visie opstellen in afstemming met onze inwoners op het gebied van participatie en bewonersinitiatieven;
- ✓ Binnen de gemeente een 'begeleider' bewonersinitiatieven instellen;
- ✓ De samenwerking binnen de dorpen en wijken vergroten met behulp van een 'wijkmanager';
- ✓ Kansen bieden aan kleine initiatieven om met de juiste begeleiding tot resultaat te komen. Geef inwoners zeggenschap & budgetrecht waar mogelijk;
- ✓ Onderzoek of er behoefte is onder ouderen en jongeren aan een ouderen- en/of jongerenpanel.

1.4 Veiligheid - digitaal

Wij willen voor de komende periode meer aandacht voor digitale veiligheid van onze ondernemers en het gemeentelijk apparaat. Denk daarbij ook aan ondermijning dat meer aandacht nodig heeft. Als **LeusdenVooruit** pleiten wij ook voor meer aandacht voor onze ICT-systemen. 1 op de 5 bedrijven wordt gehackt op dit moment, ongeveer 10 miljard aan schade per jaar. 1,9 Miljoen midden & klein bedrijven leiden hierdoor schade: dus ook ondernemers in Leusden.

- ✓ Voorlichting geven naar ondernemers over digitale gevaren.

1.5 Veiligheid - in gesprek

Veiligheid gaat ook over hoe wij als mensen met elkaar om gaan. Het gaat ook om over ons veilig voelen in onze eigen straat, ons dorp. Door de toenemende polarisatie in de samenleving zien we het gevoel van onveiligheid toenemen. Ook in Leusden. Afgelopen maanden zijn we als raad veel met inwoners in gesprek geweest als het gaat om de duurzaamheids-opgave. In de gesprekken hebben wij ervaren dat het gesprek soms erg fel wordt gevoerd. En dat mag. Maar in dat gesprek moeten we wel respectvol blijven, naar elkaar luisteren en elkaar willen horen. En daar schortte het soms nog wel eens aan. Van diverse mensen hebben wij in de afgelopen periode gehoord dat zij zich onveilig voelden in dat publieke debat. En dat mag niet! Het is jammer dat we sommige mensen daardoor niet horen. Je moet je te allen tijde veilig voelen in het voeren van een gesprek.

Onze speerpunten:

- ✓ Wij zullen ons fel verzetten tegen de polarisatie;
- ✓ Er moet onverminderd aandacht blijven voor de weerbaarheid en integriteit van volksvertegenwoordigers, bestuurders en het gehele ambtelijke apparaat;

- ✓ Wij zullen er alles aan doen dat eenieder zich te allen tijde veilig kan uitspreken in het publieke en politieke debat.

1.6 Veiligheid – op straat

Veiligheid en onveiligheid wordt als geen ander ook op straat ervaren. Naast de zichtbare aanwezigheid van BOA's en wijkagenten steunen wij ook van harte de buurtbemiddeling. Wij zullen ons hard maken om daar waar nodig is de ondersteuning van buurtbemiddeling te vergroten en extra BOA's mogelijk te maken.

Onze speerpunten:

- ✓ Mocht het noodzakelijk blijken dan dienen er extra BOA's te komen;
- ✓ De opbrengst van de bestuurlijke beschikkingen die BOA's uitschrijven, moet voortaan in de gemeentekas terecht komen.
- ✓ Buurtbemiddeling actief blijven ondersteunen vanuit de gemeente;
- ✓ (Tijdelijk) Cameratoezicht toepassen waar dat nodig is om veiligheid terug te brengen;
- ✓ Meer handhaven op verkeersovertredingen, ge- en verbodsregelingen;
- ✓ Daadkrachtig uitvoering geven aan het vastgestelde mobiliteitsplan 2021;
- ✓ Mogelijkheden onderzoeken om wegen, zoals de Hamersveldseweg, waar autoverkeer en fietsverkeer niet fysiek gescheiden zijn, aan te passen naar fietsstraten.

Speerpunt 2: Duurzame ruimtelijke ontwikkeling

De beschikbare ruimte is schaars. Daarom moeten we zorgvuldig omgaan met het inrichten daarvan. Een inrichting die is afgestemd op wat mensen nodig hebben en met een kwaliteit die ook op de lange termijn houdbaar is. Bij de inrichting hebben we rekening te houden met wonen, werken, recreëren en de duurzaamheidsopgave. Dit vraagt om een helder en actief grondbeleid. Hiermee maken we met elkaar duidelijk waar we wat willen en kunnen realiseren.

LeusdenVooruit wil een bijdrage leveren als het gaat om een duurzame leefomgeving waarin gezondheid en de kwaliteit van ons bestaan nu en voor de toekomstige generatie gegarandeerd is. We willen bouwstenen creëren voor de toekomst van onze kinderen en generaties daarna. Jongeren maken zich grote zorgen over het klimaat. Jongeren roepen op tot leiderschap. Laat het niet lopen en neem je verantwoordelijkheid. Die verantwoordelijkheid voelen wij en nemen wij als **LeusdenVooruit**. Duurzaamheid is geen discussie, duurzaamheid moet je doen!

2.1 Duurzaamheidsopgave

LeusdenVooruit zal zich actief inzetten voor een duurzame en groene gemeente. Onze inzet is om op de lange termijn energie en CO₂-neutraal te zijn. Dit zijn lange termijn doelen waar we nu mee aan de slag moeten. Klimaatverandering raakt ons namelijk allemaal, oud en jong en rijk en arm. Lange termijn doelen stellen 2030-2050, maar nu realiseren wat kan. Een stap extra zetten en concrete doelen stellen voor de komende 4 jaar. Elke transitie vraagt tijd, ook deze. We zijn samen verantwoordelijk voor deze transitie en daarom vinden wij het van groot belang om de gestelde doelen ook samen vorm te geven en tweejaarlijks te beoordelen m.b.t. voortgang.

Het bestand aan bestaande woningen binnen de Gemeente Leusden is groot. Laten we zorgen dat de energievraag van de woningen om te beginnen verlaagd wordt door volop in te zetten op isolatie van deze woningen. Te denken aan vloer-, spouwmuur- en dakisolatie, maar ook het vervangen van kozijnen en het plaatsen van isolerend glas volgens de nieuwste normen. Doorpakken met de wijkisolatieprogramma's zoals gestart bij de Eurowoningen. Lees [hier](#) meer over het Manifest Nationaal Isolatieprogramma met 12 voorstellen om sneller, slimmer en socialer woningen te renoveren.

Onze speerpunten:

- ✓ Alle daken die geschikt zijn of geschikt te maken zijn ook in te zetten voor zonnepanelen. Zonnepanelen op daken en innovatieve ontwikkelingen zoals geluidsschermen moeten we in het bijzonder blijven stimuleren. Met enkel de daken vol leggen met zonnepanelen halen we de doelen van de energietransitie en RES niet. Andere opties zoals vastgesteld in de zonneladder moeten dan ook bekeken en benut worden;
- ✓ Actief VVE's van woningeigenaren en ondernemers stimuleren om hun panden te verduurzamen/te voorzien van zonnepanelen;

- ✓ Met zonnevelden op landbouwgrond zijn we terughoudend, maar we moeten daar waar dit mogelijk en nodig is, in samenspraak met een agrarische ondernemer en omwonenden wel kansen benutten. Agrarische bedrijven moeten hulp krijgen wanneer gewenst bij het vinden van een realistisch alternatief voor hun huidige bedrijfsvoering. Hier moet samen met de sector structureel, betrouwbaar en lang termijnbeleid op gemaakt worden;
- ✓ Onderzoek verrichten naar andere mogelijkheden om energie op te wekken, op te slaan en te verdelen in onze gemeente;
- ✓ Energietuinen realiseren (<https://www.energietuinen.nl>);
- ✓ De gemeente moet actief op zoek naar subsidiemogelijkheden vanuit provincie, Rijk en Europa. Subsidies voor collectieve projecten en individuele tegemoetkomingen moeten in kaart worden gebracht en toegankelijk worden gemaakt. Subsidie moet alleen verstrekt worden aan lokale inwoners, bedrijven of initiatieven en geen voorrang geven aan commerciële (buitenlandse) partijen;
- ✓ Onderzoeken van de mogelijkheden om leges te verlagen bij aanvraag van vergunningen voor duurzame verbouwingen aan woning of bedrijfspand;
- ✓ Meer laadpalen voor elektrische auto's, motoren en fietsen in openbare ruimten. Bij elk nieuwbouwproject moeten laadpalen worden gerealiseerd. Stimuleren van meer laadpalen bij de winkelcentra en bestaande woningbouw;
- ✓ Goede voorlichting (via o.a. een toegankelijke website) naar onze inwoners en bedrijven is en blijft belangrijk. Het samenvoegen van de diverse loketten kan hierbij helpen;
- ✓ Met agrariërs die dat willen kijken hoe zij hun bedrijfsmodel kunnen omzetten naar een bijdrage aan de duurzaamheidsopgave.

2.2 Wonen en bouwen

Zoals in de woonvisie is vastgesteld blijft Leusden gestaag bouwen voor haar inwoners. Voor een grote groep inwoners is het op dit moment niet altijd makkelijk om een betaalbare woning te vinden. Er moet dus goed worden gekeken hoe de doorstroom in de woningmarkt kan worden gestimuleerd en op basis daarvan de woningbouw invullen. Maar wat is nu de werkelijke lange termijn behoefte als het gaat om wonen?

Dit dient duidelijk te worden onderzocht voor de gehele gemeente in relatie tot de regio. Bij de invulling van deze bouwopgave dient goed rekening te worden gehouden met de lange termijn behoefte. Door in kaart te brengen hoe de Leusdense bevolking is opgebouwd (demografisch onderzoek), afzettende naar de type woningen en hoeveelheden, kunnen we beter inspelen op woonvraag en -behoefte. Bouwen naar de werkelijke behoefte.

In de huidige tijd is er ook steeds meer behoefte en vraag naar alternatieve woonvormen, voor zowel jong als oud als voor gezinnen. Rekening houdend met de omgeving moet er ruimte voor alternatieve woonvormen zijn. Bij een volgende invulling van de woonvisie dient dit een prominentere plek te krijgen.

Onze speerpunten

- ✓ Woonbehoefte onderzoek uitvoeren tot 2040 voor de gemeente Leusden in relatie tot de regio;
- ✓ Klimaatbestendig bouwen;
- ✓ Bouwen naar de werkelijke behoefte;
- ✓ Ruimte bieden voor alternatieve woonvormen en bewonersinitiatieven;
- ✓ Wanneer de nieuwe Huisvestingswet gereed is deze te verwerken in de woonvisie van de gemeente Leusden om de doorstroom en bouwen voor 'eigen' inwoners te bevorderen;
- ✓ Het gebied rondom de huidige Korf optimaal ontwikkelen voor woningbouw, sport, winkelen en ondernemerschap;
- ✓ Appartementen realiseren in Achterveld in aansluiting op de behoefte.

2.3 Agrarische bedrijven

Het ontbreekt agrarische bedrijven aan perspectief. In een tijd waar er een grote druk ligt op het buitengebied en hun gronden, is het belangrijk om als Leusden een helder toekomstperspectief te schetsen. Daarmee bieden we een helder en eerlijk beeld aan de agrarische ondernemers en inwoners woonachtig in het buitengebied. Onze inwoners wensen duidelijkheid. Daar horen ook pijnlijke keuzes bij. Boeren moet duidelijkheid en hulp worden geboden, daar waar ze dat nodig hebben en willen. **LeusdenVooruit** zal zich inzetten voor deze heldere visie als onderdeel van de Omgevingsvisie.

Onze speerpunten:

- ✓ Een heldere visie ontwikkelen op het buitengebied;
- ✓ Met behulp van het agrarisch loket agrariërs daar waar mogelijk ontzien in regelzucht daar waar zij hun bedrijf en grond willen verduurzamen;
- ✓ Samen met agrariërs beleid ontwikkelen hoe we/ze de bodemuitputting kunnen omzetten naar bodemgezondheid;
- ✓ Samen met de provincie en het Rijk in gesprek gaan met veehouders om te inventariseren of zij wellicht de bedrijfsvoering zouden willen beëindigen. Zo ja, of en welke belemmeringen zij voorzien om te komen tot:
 - a) Natuur-inclusieve kringloop veehouderij, of
 - b) Bedrijfsbeëindiging, of
 - c) Omvorming naar andere bedrijvigheid/andere bestemming en welke ondersteuning zij bij deze koersverandering nodig hebben.

Speerpunt 3: Een toekomstbestendige economie

Een robuuste (lokale) economie, die tegen een stootje kan, is een belangrijke voorwaarde voor een stabiele samenleving. Lokaal werk biedt perspectief en draagt bij aan de binding aan Leusden. **LeusdenVooruit** wil dat de gemeente Leusden economische ontwikkelingen stimuleert en faciliteert. Hierbij moet ruimte worden geboden aan bedrijven, verenigingen, stichtingen en organisaties om initiatieven te ontplooiën. Initiatieven die ook een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de samenleving en de onderlinge solidariteit. Een toekomst bestendige economie is niet alleen voor vandaag, maar is ook gericht op de toekomst. Een duidelijk zichtbaar contactpersoon voor ondernemers is hierbij onontbeerlijk.

3.1 Stimuleren economische activiteiten en werkgelegenheid

LeusdenVooruit vindt dat de gemeente een bijdrage kan leveren aan een goed ondernemersklimaat. Een klimaat dat bijdraagt aan het nemen van initiatieven, passend bij de gewenste economische ontwikkeling. Dat vereist een overheid die met haar ondernemers meedenkt als partner. Dat betekent dat de gemeente bij vraagstukken meedenkt, suggesties doet en nutteloze belemmeringen wegneemt. Daarbij wordt nagegaan welke regels en procedures kunnen worden vereenvoudigd.

Onze speerpunten:

- ✓ Een vaste contactpersoon binnen de gemeente draagt bij aan het vertrouwen onder ondernemers richting de gemeente om een goede samenwerking te vergroten;
- ✓ Transparant inkoopbeleid door de gemeente, koop lokaal;
- ✓ Een haalbaarheidsonderzoek uitvoeren naar het revitaliseren en optimaliseren van het industrieterrein aan de Ambachtsweg;
- ✓ Visie ontwikkelen op het bedrijventerrein in Achterveld.

3.2 Arbeidsparticipatie

LeusdenVooruit wil zich inzetten om iedereen die wil en kan, aan een stageplek, leerwerkplek, betaald werk of vrijwilligerswerk te helpen. Dit doen we omdat we onze schoolgaande jeugd en werkzoekenden, ongeacht welke leeftijd, zien als mensen met talent, met een toekomst, met een verhaal. Daarbij zien wij dat ondernemers in Leusden zich betrokken voelen en kansen zien in deze mensen. Maar dit behoeft in alle opzichten wel een goede begeleiding en maatwerk waar mogelijk en nodig. We geloven in een persoonlijke benadering om werkzoekenden en werkgevers bij elkaar te brengen. Hiervoor dienen we actiegericht te werken: niet te veel praten, aan de slag.

Wat **LeusdenVooruit** betreft beginnen we met een kleine enthousiaste groep die slagkracht heeft om zo het aantal betrokkenen gaandeweg uitbreiden. We beginnen bij één werkzoekende, dan nog één, en dan nog één, en gaan voor resultaat.

Als gemeente zoeken we actief het contact met bedrijven en onderwijsinstellingen, initiatiefnemers en vrijwilligers in Leusden. Samen breiden we het netwerk rondom onze ambitie uit.

Onze speerpunten:

- ✓ Trajectbegeleider binnen de gemeente aantrekken om arbeidsparticipatie naar een hoger niveau te brengen:
 - Samenwerking en draagvlak bij ondernemers, HR-afdelingen en onderwijsinstellingen realiseren
 - Meerjarig centraal budget
 - Maatwerk mogelijk maken met de mens als uitgangspunt
 - Goede begeleiding voor de werkzoekende en de betrokken organisaties;
- ✓ We gaan ervoor dat werkzoekenden uit Leusden - die toe zijn aan werk - binnen ons netwerk aan werk zijn te helpen. Dit doen we door in klein overleg, met Sociale Dienst, WSP, onderwijsinstelling en ondernemers, de werkzoekende te matchen aan een ondernemer. De ondernemer begeleidt de werkzoekende en zet zich in om een werkplek te vinden in Leusden en het bredere netwerk. De ondernemer werkt hierin samen met de trajectbegeleider;
- ✓ Organiseren van evenementen waarbij werkzoekenden en (Leusdense) ondernemers elkaar ontmoeten. Dit doen we zoveel mogelijk branchegericht. Dit gebeurt lokaal, maar ook regionaal, door de juiste thema's te kiezen en daarbij de juiste bedrijven te benaderen;
- ✓ Vier de successen. Zorg voor positieve PR voor ondernemers die een werkzoekende aannemen. Met een positieve campagne prikkelen we andere werkgevers om ook mee te doen.

3.3 Winkelcentra dragen bij aan de samenleving

De winkelcentra in Leusden hebben elk een eigen uitdaging. De toename van het online koopgedrag van consumenten zet de bestaanszekerheid van vele lokale winkeliers onder druk. Ontwikkel een visie met de ondernemers en inwoners over de functie van de winkelcentra. Is een bredere functie gewenst en mogelijk en hoe kunnen we andersoortige bedrijvigheid stimuleren die de winkeliers ten goede kan komen?

Onze speerpunten:

- ✓ Vernieuwing en uitbreiding van detailhandel vindt zoveel mogelijk geconcentreerd plaats in de winkelcentra om versnippering te voorkomen;
- ✓ Bestaand vestigingsbeleid wordt verruimd om leegstand van winkelcentra terug te dringen en levendigheid daarin te stimuleren.

Speerpunt 4: Zorg voor elkaar

In onze samenleving is individualisering in grote mate bepalend geworden voor de maatschappelijke ontwikkeling. We gaan steeds meer uit van zelfredzaamheid. Omzien naar elkaar en passende zorg die werkt is een belangrijk thema in een samenleving waarin de individualisering toeneemt. Hierbij gaat het om de balans van op welke zorg men recht heeft en welke bijdrage men zelf kan leveren. De kosten van zorg zijn hoog en blijven stijgen en betalen we allemaal met elkaar. De vraag is dan ook, wat is er nodig om goede zorg in stand te houden en tegen welke kosten? Dat begint bij preventie om bepaalde zorgvraag te voorkomen. Deze inzet voor preventie en zorg geldt voor alle vormen van zorg waarvoor de gemeente verantwoordelijkheid draagt en middelen beschikbaar heeft. Daarnaast zullen we moeten blijven sturen op doelmatigheid en het verlagen van de administratieve lastendruk.

4.1 Visie op sociaal domein

Het sociaal domein kent vele thema's: o.a. mantelzorg, eenzaamheid, jeugd, dementie, toegankelijkheid, arbeidsparticipatie, armoede, verward gedrag, ouderenzorg. Deze thema's worden stuk voor stuk opgepakt, ingevuld en uitgevoerd, maar zonder duidelijke integrale visie en aanpak hoe wij als Leusden vinden dat we onze zorg moeten uitvoeren. Lariks is voor Leusden het uitvoerende orgaan op al deze thema's. Ook hier moet een heldere visie komen hoe wij de samenwerking met Leusden zien. De werkdruk binnen Lariks is groot en het personeelsverloop is hoog. Vanuit het Rijk blijven de bijdragen gelijk, de vraag naar zorg wordt steeds groter, dus per definitie is er steeds minder geld beschikbaar vanuit de gemeente om de toenemende vraag aan zorg te leveren. Als **LeusdenVooruit** zullen wij ons dan ook inzetten om de organisatie rondom het sociaal domein aan te pakken, waarbij verbinding als medicijn voorop staat.

Onze speerpunten:

- ✓ Een duidelijke visie op het sociaal domein en verhouding tussen gemeente en Lariks;
- ✓ Inzetten op preventie als algemene voorziening met positieve mentale en fysieke gezondheid als uitgangspunt;
- ✓ Inzetten op laagdrempelige zorg dichtbij huis;
- ✓ Inzetten op eHealth waar mogelijk;
- ✓ Meer aandacht voor integrale aanpak (bijvoorbeeld: ouderenzorg – dementie – mantelzorg)

4.2 IJslands model

Wij vinden het belangrijk dat jongeren zich in Leusden goed kunnen ontwikkelen en met plezier en in goede gezondheid opgroeien. Daarom zullen wij komende periode een oproep doen om meer werk te maken van het geluk van onze jongeren. Als uitgangspunt kan gebruik worden gemaakt van het IJslands preventiemodel.

Het preventiemodel werd 20 jaar geleden in IJsland geïntroduceerd. Sindsdien is het gebruik van alcohol, tabak en verdovende middelen onder de IJslandse jeugd enorm gedaald. De jeugd daar gebruikt nu het minst van alle jongeren in Europa. Ondertussen zijn er ook in Nederland gemeenten gestart met een pilot naar het IJslands model om onze jongeren te begeleiden. Als **LeusdenVooruit** sluiten wij graag bij dit initiatief aan.

Onze speerpunten:

- ✓ Goede preventie om een groter wordende zorgvraag te voorkomen;
- ✓ Verminderen van de administratieve lastendruk (meer handen aan het bed principe);
- ✓ Grip krijgen, hebben en houden op de financiële middelen en duurdere zorg voorkomen door in te zetten op vroegtijdige signalering (o.a. de jeugdzorg en WMO);
- ✓ De zorgvraag en het zorgaanbod in kaart brengen en daarbij nagaan hoe het aanbod beter kan worden afgestemd op de vraag;
- ✓ Wanneer is professionele hulp noodzakelijk en wanneer is 'omzien naar elkaar' door maatschappelijke initiatiefnemers voldoende? Wanneer zetten we wat in?;
- ✓ Werk maken van het geluk van onze jeugd mede met behulp van het IJslands model.

Speerpunt 5: Sport en cultuur

LeusdenVooruit wil dat elke inwoner voor sport en vermaak terecht kan in de eigen gemeente. Hiervoor hebben we vele sport- en muziekverenigingen, culturele accommodaties als de Tuin, Fort33 en Scholen In de Kunst en de bibliotheek. Sport, verenigingen en cultuur spelen in onze gemeente een belangrijke rol en we moeten dit waar mogelijk blijven faciliteren.

5.1 Sporten en bewegen

Sport geeft plezier, sport verenigt. Bewegen en sport kunnen bijdragen aan een gezonde bevolking en aan een samenleving die zich één voelt. In de gemeente Leusden zijn er voor iedereen mooie en vele mogelijkheden om te bewegen en te sporten. Met behulp van het sport- en beweegakkoord gaan we er als gemeente nog alerter op zijn dat iedereen bij sport betrokken wordt.

Sporten bevordert de mentale en fysieke gezondheid. De Leusdense sport- en beweegaanbieders, scholen, zorg- en welzijnsinstellingen en gemeente maken sport en beweging voor zoveel mogelijk Leusdenaren bereikbaar en stimuleren inwoners ook om gebruik te maken van die mogelijkheden. Als **LeusdenVooruit** vinden wij dat we als gemeente dit actief moeten blijven ondersteunen.

Onze speerpunten:

- ✓ Sport- en beweegakkoord voortzetten om daarmee de samenwerking tussen sportverenigingen onderling te bevorderen en uitwisseling van kennis en mensen te vergroten;
- ✓ Voor scholen die dat willen schoolzwemmen weer mogelijk worden;
- ✓ Zwembad, sporthallen en gymzalen behouden en niet wegbezuinigen.

5.2 Cultuur

LeusdenVooruit vindt het belangrijk dat alle inwoners kennis kunnen maken en gebruik kunnen maken van culturele faciliteiten. Op dit moment is er geen heldere visie hoe wij daar als gemeente tegenaan kijken en op welke wijze de gemeente dat ondersteunt.

Onze speerpunten:

- ✓ Er moet een heldere cultuurvisie komen in samenspraak en opgesteld met en door de huidige cultuurkoepel, muziekverenigingen en andere culturele initiatieven;
- ✓ Beleid en budget koppelen aan de doelstellingen uit de visie;
- ✓ Cultuurhuis realiseren in locatie de bibliotheek in samenwerking met de bibliotheek.